

MDH MAMLAKATLARIDA MILLIY GWARDIYA ORGANLARI TOMONIDAN
AMALGA OSHIRILADIGAN MAMURIY AMALIYOTNING O'ZIGA XOS
JIHATLARI

Nazarov G'anisher Baxodirovich

Sirdaryo viloyati Qo'riqlash boshqarmasi

Yangiyer shaharlararo qo'riqlash bo'limi guruh komandiri, leytenant

Ma'lumki, Vatan himoyasida toblangan mard o'g'lonlar o'zining mardlik va jasurlik fazilatlarini, yuksak vatanparvarlik tuyg'usi bilan obro'-e'tibor qozongan harbiy xizmatchilar yoshlarga har tomonlama ibrat va o'rnak namunasi hisoblanadi. Dunyoda g'oyaviy va siyosiy kurashlar keskinlashayotgan bir sharoitda yoshlarda vatanparvarlik, xususan, harbiy-vatanparvarlik hissini shakllantirishga alohida e'tibor qaratilmoqda.

Jumladan, rivojlangan mamlakatlarda fuqarolarning vatanparvarlik tarbiyasi bo'yicha davlat dasturi, harbiy vatanparvarlik tarbiyasi samaradorligini oshirish kontseptsiyasi qabul qilingan, yoshlarning vatanparvarlik borasidagi tarbiyasi bilan shug'ullanuvchi va davlat tomonidan moliyaviy ko'mak beriluvchi ko'plab jamoatchilik asosidagi faxriylar tashkilotlari, skautlar uyushmasi, Kadetlar kuchlari tashkiloti tashkil etilgan. Jahonda mamlakat mudofaasining asosiy ko'rsatkichi vatanparvarlik hissi yuqori darajada rivojlangan, fidoyi, bilim va tajribasini Vatanga baxshida etuvchi avlodni shakllantirish hisoblanadi.

Bu, o'z navbatida, mazkur fazilatlarni shakllantirish mexanizmlarini, rivojlantirish texnologiyasini ishlab chiqishni taqozo etadi. Shu bois, bugun dunyoda milliy vatanparvarlikning genezisi, evolyutsiyasi va transformatsiyasi; millatlararo munosabatlarda vatanparvarlikning o'rni; vatanparvarlik va geosiyosat muammosi; vatanparvarlik fenomenining axloqiy mazmuni, o'zgarish dinamikasi kabi masalalarga alohida e'tibor qaratilmoqda.

Mustaqillik yillarida mamlakatimizda vatanparvarlik tarbiyasi va targ'ibotiga munosabat tubdan o'zgardi. Vatanparvarlikni targ'ib qilishning samarali mexanizmlari ishlab chiqildi, bu borada texnik va texnologik vositalarning imkoniyatlaridan to'laqonli foydalanish tizimi yo'lga qo'yildi. Yoshlarda fuqarolik pozitsiyasi, mas'uliyatini shakllantirish maqsadida turli harbiy-sport musobaqalari, ko'rik-tanlovlar o'tkazilmoqda. Yurtimizda "Mustaqillik", "Amir Temur", "Jaloliddin Manguberdi" ordenlari, "Jasorat", "Sodiq xizmatlari uchun", "Mardlik" medallari ta'sis etildi. Ayniqsa, yoshlarda harbiy vatanparvarlik hissini shakllantirishga katta e'tibor qaratilmoqda.

MDH (Mustaqil Davlatlar Hamdo'stligi) mamlakatlarida milliy gvardiyaning roli turli mamlakatlarda farq qiladi. Umuman olganda, milliy gvardiya ichki xavfsizlikni ta'minlash, jamoat tartibini saqlash va huquqni muhofaza qilish organlarini qo'llab-quvvatlashga mas'uldir. Ular, shuningdek, tabiiy ofatlarga javob berish, terrorizmga qarshi operatsiyalar va chegara xavfsizligini ta'minlashda ishtirok etishlari mumkin.

Ammo shuni ta'kidlash kerakki, har bir MDH davlatida milliy gvardiyachilarning roli va mas'uliyatini belgilovchi o'ziga xos qonun va qoidalar mavjud. MDH mamlakatlarida milliy gvardiyaning o'rni, davlatning xalqni himoya qilish, sirtqi qo'riqlar va harbiy tajovuzlarga qarshi tashkil etilgan tartibga rioya etishdir. Milliy gvardiya umumiy harbiy qo'shunlardan ajralib turadi va odatda tuzilmalarda va xizmatda ishlaydi.

Ular milliy xavfsizlikni ta'minlash, umumxalq og'ir yutuqlarga qarshi kurashish va davlatning ichki tartibini saqlash maqsadida faoliyat yuritadi. Milliy gvardiyaning vazifalari orasida prezident, hukumat binosi va boshqa muhim obro'larni himoya qilish, istiqbolli tartibni saqlash, jinoyatlar bilan kurashish va umumxalq xavfsizligini ta'minlash kabi vazifalar mavjud. MDH mamlakatlari milliy gvardiyaning o'rnini qonunlar bilan belgilaydi va ularning faoliyatini hukumat nazoratida amalga oshiradi.

MDH Mamlakatlarida milliy gvardiya organlari tomonidan amalga oshiriladigan mamuriy amaliyotning o'ziga xos jihatlari bir necha yonemlarda ifodalangan. Bu jihatlardan ba'zilarini quyidagicha ko'rish mumkin:

1. Xavfsizlik va himoya: Milliy gvardiya, mamlakatning umumiy xavfsizligini ta'minlash, hukmronlikni himoya qilish va iqtisodiy, siyosiy va ijtimoiy stabillikni saqlash maqsadida faoliyat yuritadi.

2. Territorial himoya: Milliy gvardiya organlari mamlakatning hududlarini himoya qilish, tashqi xatolar va bayonotlarni oldini olish uchun faoliyat yuritadi. Bu jihatda milliy gvardiya kuchi, qo'shimcha sanoat qurilishlari va taktikaviy imkoniyatlarga ega bo'lishi lozim.

3. Qonunchilikni saqlash: Milliy gvardiya amaliyoti mamlakatdagi huquqiy tartibni saqlab qolishga yo'naltirilgan. Ushbu organlar huquqiy nazoratni olib borish, ziddiyatlar va jinoyatchilikka qarshi kurashish, shaxsiy farovonlikni ta'minlash kabi vazifalarni bajaradi.

4. Jamiyat bilan hamkorlik: Milliy gvardiya organlari o'z faoliyatini jamiyatning qo'llab-quvvatlashi bilan hamkorlikda olib boradi. Ular jamiyatdagi tarqalish va madaniy yo'nalishlarni muhofaza qilish, aholi va jamoatni jinoyatchilik, terrorizm va boshqa xavfli voqealariga qarshi himoya qilishga intiladi.

5. Krizis holatlari bilan kurashish: Milliy gvardiya amaliyoti krizis va cheklovlar, jang, tabiiy ofatlar yoki siyosiy iqtidor kuchlari orasidagi aniqayam muammo va xavfli voqealarga tezlik bilan javob berish uchun tayyorlanadi. Ular daromadga zarar yetkazadigan voqealarni oldini olish uchun tashqi harbiy operatsiyalarga ham qatnashishi mumkin.

6. Jang sharoitida ish joylari himoyasi: Milliy gvardiya organlari jang sharoitida ish joylarini himoya qilib, faoliyatni davom ettirish uchun kerakli sharoitni ta'minlaydi. Bu jihatda uning vazifalari arasida harbiy infrostruktura ob'ektlarini saqlash, boyvojlilik xodimlari va boshqa ishchi guvohnomalariga himoya ko'rsatish kiritilishi mumkin.

7. Xalqaro hamkorlik: Milliy gvardiya amaliyoti xalqaro hamkorlikning muhim jihatlardan birini tashkil etadi. U mamlakatning xalqaro himoya va xavfsizligi uchun yordamchi va qo'llab-quvvatlashi sifatida faoliyat ko'rsatadi.

Bu jihatlardan tashqari, milliy gvardiya organlari harbiy vazifalarni bajarish, sanoatchilik, iqtisodiy va siyosiy obro'ni saqlash, ovoz berish hakimiyati va hukmronlikga ishonch tashlash kabi vazifalar bilan ham mas'uldir.

MDH davlatlarida milliy gvardiya organlari tomonidan amalga oshiriladigan ma'muriy amaliyot turli jihatlarni o'z ichiga oladi. Bu yerda odatda topiladigan ba'zi o'ziga xos jihatlardan mavjud:

1. Ichki xavfsizlik: Milliy gvardiya organlari ichki xavfsizlikni saqlash va jamoat tartibini himoya qilish uchun javobgardir. Ular patrul qilishlari, jamoat joylarini kuzatishlari va jamoat xavfsizligiga tahdid soluvchi hodisalarga javob berishlari mumkin.

2. Huquqni muhofaza qilish organlarini qo'llab-quvvatlash: Milliy gvardiya organlari ko'pincha huquqni muhofaza qilish organlari bilan yaqindan hamkorlik qiladi, ularga maxsus operatsiyalar, keng ko'lamlı tadbirlar va favqulodda vaziyatlarda yordam ko'rsatadi. Ular hibsga olish, olomonni nazorat qilish va jinoyat sodir bo'lgan joylarni qo'riqlashda yordam berishi mumkin.

3. Chegara xavfsizligi: Milliy qo'riqlash organlari MDH davlatlari chegaralarini qo'riqlashda rol o'ynashi mumkin. Bunga chegaradan o'tish joylarini kuzatish, noqonuniy immigratsiyaning oldini olish, kontrabanda va odam savdosi faoliyatiga qarshi kurashish kiradi.

4. Terrorizmga qarshi operatsiyalar: Milliy gvardiya bo'linmalari ko'pincha terrorizmga qarshi kurashda ishtirok etadilar. Ular razvedka ma'lumotlarini yig'ishlari, boshqa xavfsizlik idoralari bilan qo'shma operatsiyalarda ishtirok etishlari va terrorchilik tahdidlari yoki hujumlariga javob berishlari mumkin.

5. Favakt oqibatlarini bartaraf etish: Milliy gvardiya organlari odatda tabiiy ofatlarni bartaraf etish va tiklash ishlarida ishtirok etadilar. Ular suv toshqini yoki zilzila kabi tabiiy ofatlar vaqtida qidiruv-qutqaruv ishlarini olib borish, yordam tarqatish va jamoat xavfsizligini ta'minlash orqali yordam ko'rsatishi mumkin.

Muhim ma'muriy amaliyotlar MDH mamlakatlarida farq qilishi mumkin, chunki har bir mamlakat o'z milliy gvardiya organlarining roli bilan bog'liq o'z qonunlari, qoidalari va ustuvorliklariga ega bo'lishi mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. O'zbekiston Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning Qurolli Kuchlar tashkil etilganining 27-yilligi va Vatan himoyachilari kuni munosabati bilan bayram tabrigi.

2. Маънавият асосий тушунчалар изоҳли луғати. Т.2016 Б.50

3. Долимов Ш.З. Ҳарбий атамаларнинг қисқача изоҳли луғати. Ўзб. Рес. МВ Т. 2007 Б.38

4. Усмонов К.Х. "Ўзбек халқи маънавий-ахлоқий меросида ҳарбий ватанпарварлик ғояларининг талқини" мавзусидаги ф.ф.д. (Phd) диссертация иши. Т.2017.Б.79-80

5. Котруца Л.Н. "Ўқитиш учун ёшларда ватанпарварлик онгини шакллантириш" номли диссертация автореферати. Майкоп 2009. Б2